

Sociální informatika

- získá veřejnost díky internetu lepší přístup ke kvalitnějším informacím?
- zlepší internetové propojení knihoven, nemocnic a škol veřejné služby a vzdělání veřejnosti?

Sociální informatika

- vznik pojmu – 1996
- interdisciplinární obor – jakých oborů se týká?
- čím se zabývá a co zkoumá?
- co je to technologický determinismus?
- co naopak tvrdí sociální informatika?
- co je to sociální kontext?

Paradox produktivity

- paradox produktivity – co to je? Jak je vysvětlován?
- jaké výhody nepodporující vzrůst produktivity může informatizace přinášet?
- jaké jsou sociální vysvětlení paradoxu produktivity?

Sociální informatika v SSSR

- sociálně-komunikační věda
- zobecňuje speciální disciplíny okruhu (knihovnictví, archivnictví, bibliografická věda, muzejnictví ...)
- teorie informačních služeb společnosti – jak optimalizovat informační služby společnosti, institucím
- zkoumá sociální informaci a její komunikaci
- sociální informační systémy a jejich prvky
- vznik z vědní informatiky – věda o vědecké komunikaci (vědecké informace, zákonitosti vědecko-informační činnosti)

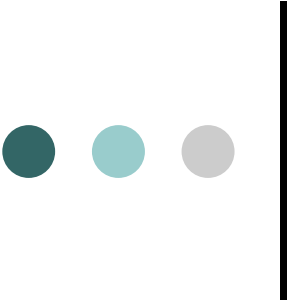
Výzkumné přístupy sociální informatiky

- **Normativní** – analytický, kritický – doporučení pro profesionály – jak dizajnovat, implementovat, používat ICT
  - různé výsledky → empirická fakta – vliv na praxi
  - identifikace rozdílů při porozumění uživatelů a přizpůsobení způsobů práce v komplexu sociokulturních vztahů
- **Analytický** – teorie o ICT a empirické studie umožňující jejich vyvíjení
  - vývoj používání ICT v konkrétním prostředí a jeho zvláštnosti pro další ICT a prostředí
- **Kritický** – ICT z mnoha perspektiv
  - průzkum neúspěšných modelů a zhoršených služeb, idealizovaných očekávání všedního používání

Teorie aktivní sítě (Actor network theory)

- odmítá – *technologický determinismus*: vývoj technologie sleduje vlastní logiku, technologie determinuje způsob svého používání
  - *sociální redukcionismus*: společnost používá technologie jak sama chce, sama o sobě technologie bez role
- popisuje konstrukci a používání informačních technologií a infrastruktur, odmítá dualitu mezi technickým a netechnickým
- aktivní síť = jednání propojené se všemi *technickými i netechnickými* faktory, které jej ovlivňují
- heterogenní síť, v níž všechny entity mají stejný status pro vysvětlení (technologie stejně jako lidský činitel)

Teorie aktivní sítě (Actor network theory)

- dva koncepty – *inskripce*: popisuje jak jsou očekávané vzory použití technických artefaktů vtěleny do jejich vývoje a skutečného používání
  - *transkripce*: schopnost přiblížit během vyjednávání s různými budoucími uživateli hledané cíle různými způsoby, aby došlo k široké podpoře vyvíjené technologie

HANSETH, Ole – MONTEIRO, Eric. Understanding Information Infrastructure. Chapter 6: Socio-technical webs and actor network theory [online]. [c 1998] [2006- 10-5] Dostupné z:

<http://heim.ifi.uio.no/~oleha/Publications/bok.6.html#pgfId=913144>

Informační ekologie

- komplexní přístup – inf. ekologie = konkrétní systém lidí, jejich hodnot, používaných metod a technologií v lokálním prostředí
- př. knihovna, Jednotka Intenzivní Péče, bankovní úřad ..
- přístup umožňující nalézt místa vlivu jedinců, metody jejich zásahů do systému
- metafora k biologické ekologii – provázanost prostředí, v nichž technologie používány
- změny zasahují spojitě související části systému – kevoluce, systémové změny
- zdravá inf. ekologie – různé druhy lidí a nástrojů pracují komplementárně, dohromady. Nutná diversita – zajišťuje přežití změn – nové ideje, nástroje, aktivity..

Informační ekologie

- základním druhem kvalifikovaní lidé – podpora při efektivním využívání technologií. Např. přirození učitelé v pracovním celku, mediátoři na univerzitách – překládají mezi disciplínami...
- lokalita informační ekologie – populace uživatelů se vždy liší → třeba přizpůsobit technologii danému prostředí tak, aby jí lidé rozuměli
- NARDI, Bonnie A. - O'DAY, Vicki .L. Information Ecologies: Using Technology With Heart. Chapter 4: Information Ecologies. Cambridge, Massachusetts : The MIT Press, 1999.

Význam sociální informatiky

- pomáhá různě dizajnovat a konfigurovat ICT
- pomáhá změnit sociální praktiky kvůli zvýšení jejich použitelnosti
- dopady na veřejnou politiku, profesionální praktiky, vzdělání ICT profesionálů
- vývoj teorií napomáhající efektivnímu profilování ICT pro dané sociální prostředí
- zkoumá nové sociální fenomény, které vznikají, když lidé používají informační technologie (jak vzniká důvěra mezi lidmi pracujícími ve virtuálním týmu?)
- KLING, Rob. Learning about information technologies and social change: The contribution of social informatics. *The Information Society*, Vol. 16, No. 3, 2000. Str. 217-232